

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

SL

Mnenje 02/2024

(v skladu s členom 322 PDEU)

**o predlogu uredbe
Evropskega parlamenta in Sveta
o vzpostavitvi programa
za evropsko obrambno industrijo
ter okvira ukrepov za zagotovitev
pravočasne razpoložljivosti
in dobave obrambnih proizvodov
(EDIP)
[medinstitucionalna zadeva
2024/0061 (COD)
z dne 5. marca 2024]**

Vsebina

	Odstavek
Uvod	01–13
Ozadje	01–07
Področje uporabe, časovnica in omejitve tega mnenja	08–13
Področje uporabe	08–10
Časovnica	11
Omejitve	12–13
Splošna opažanja	14–21
Odstopanja od finančne uredbe	21
Specifične pripombe	22–64
Obrazložitveni memorandum	22–23
Ocena potreb	22–23
Poglavje I predloga: Splošne določbe	24–25
Poglavje II predloga	26–48
Oddelek 1: Splošne določbe, ki se uporabljajo za Program in instrument za podporo Ukrajini	26–30
Oddelek 2: Program	31–46
Oddelek 3: Instrument za podporo Ukrajini	47–48
Poglavje IV predloga: Zanesljivost dobave	49–52
Oddelek 1: Pripravljenost (členi 34 do 39 predloga)	49
Oddelek 2: Nadzor in spremljanje dobavne verige (člena 40 in 41 predloga)	50–51
Oddelek 3 in 4: Krizno stanje dobave in z varnostjo povezano krizno stanje dobave (členi 43 do 56 predloga)	52
Poglavje V predloga: Upravljanje, ocenjevanje in nadzor	53–58
Odbor za pripravljenost obrambne industrije in postopek v odboru (člena 57 in 58 predloga)	53
Okvirni sporazum z Ukrajino (člen 59 predloga)	54–55
Ocena Programa (člen 66 predloga)	56–58
Okvir za spremljanje smotrnosti	59–64

Sklepne pripombe 65–69

Povzetek predlogov

Predlogi za spremembo besedila 70

Prilogi

Priloga I – Pregled evropskih institucionalnih ureditev na področju obrambe

Priloga II – Odstopanja od finančne uredbe

Kratice

Uvod

Ozadje

01 Z rusko vojno agresijo proti Ukrajini leta 2022 se je na evropsko celino vrnilo zelo intenzivno vojskovanje, zato je EU uvrstila obrambo med pomembne prednostne naloge. Po Izjavi iz Versaillesa z dne 11. marca 2022 sta Komisija in visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko maja 2022 sprejela skupno sporočilo o analizi vrzeli pri naložbah v obrambo in nadaljnjih korakih¹.

02 Od takrat je bilo pripravljenih več kratkoročnih ukrepov.

- o Ustanovljena je bila [projektna skupina za skupna javna naročila za obrambo](#), ki sodeluje z državami članicami za podporo pri usklajevanju zelo kratkoročnih potreb po javnih naročilih.
- o [Instrument za okrepitev evropske obrambne industrije s skupnimi javnimi naročili](#) (v nadaljnjem besedilu: EDIRPA), namenjen spodbujanju sodelovanja držav članic pri javnem naročanju najnujnejše obrambne opreme z zagotavljanjem finančne podpore. Instrument EDIRPA, vzpostavljen z uredbo z dne 18. oktobra 2023, se bo prenehal izvajati 31. decembra 2025.
- o [Uredba o podpori proizvodnji streliva](#)² (ASAP) za dobavo in skupno naročanje streliva za Ukrajino. Uredba z dne 20. julija 2023 bo prenehala veljati 30. junija 2025.

03 Komisija je že pred tem sprejela evropski program za razvoj obrambne industrije (EDIDP) in Evropski obrambni sklad za spodbujanje raziskav in razvoja na področju obrambe.

04 V sklepih [Evropskega sveta](#) iz decembra 2023 je poudarjeno, da je treba storiti več za izpolnitev ciljev EU glede povečanja njene obrambne pripravljenosti. Evropski svet je poudaril tudi, da je treba okrepiti tehnološko in industrijsko bazo evropske obrambe (EDTIB).

¹ JOIN (2022) 24.

² Uredba (EU) 2023/1525.

05 Komisija je 5. marca 2024 objavila predlog „o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo ter okvira ukrepov za zagotovitev pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov (EDIP)“³. Ta sveženj se v nadaljnjem besedilu imenuje „predlog“. Namen predloga je zagotoviti več srednjeročne podpore za uskladitev nujnih potreb z dolgoročnejšo perspektivo, in sicer od zdaj do konca sedanjega večletnega finančnega okvira.

06 V členu 1 predloga so določeni sestavni deli tega sklopa ukrepov, ki so: vzpostavitev programa za evropsko obrambno industrijo (v nadaljnjem besedilu: Program), vzpostavitev instrumenta za podporo Ukrajini, vzpostavitev strukture za evropske oborožitvene programe, pravni okvir, katerega cilj je zagotoviti zanesljivost dobave, in ustanovitev odbora za pripravljenost obrambne industrije.

07 Komisija je vzporedno s predlogom objavila tudi strategijo za evropsko obrambno industrijo (EDIS)⁴. V njej so določene glavne pobude politike za povečanje zmožnosti EU za odzivanje na varnostne grožnje s krepitvijo evropske obrambne industrije in spodbujanjem usklajevanja obrambnih naložb držav članic. Časovni okvir strategije presega obdobje sedanjega večletnega finančnega okvira (2021–2027) in vključuje količinsko opredeljene cilje, ki jih je treba doseči do leta 2030. EDIP je glavni instrument, s katerim namerava Komisija izvajati EDIS v obdobju od sprejetja predloga do leta 2027.

Področje uporabe, časovnica in omejitve tega mnenja

Področje uporabe

08 Mnenje Sodišča zajema predlog, vključno z oceno finančnih posledic zakonodajnega predloga in obrazložitvenim memorandumom. Sodišče se, kadar je to po njegovem mnenju ustrezno, sklicuje tudi na delovni dokument služb Komisije (SWD) o EDIP⁵ in na EDIS.

³ COM(2024) 150.

⁴ JOIN (2024) 10.

⁵ C(2024) 4822.

09 Sodišče se je posvetovalo z Generalnim direktoratom Komisije za obrambno industrijo in vesolje ter Evropsko obrambno agencijo (EDA). Sodelovalo je tudi s sekretariatom Sveta, Pododborom Evropskega parlamenta za varnost in obrambo, predstavniki zadevne panoge in možganskimi trusti. Pregled je dopolnilo z analizo raziskav iz virov, kot je Služba Evropskega parlamenta za raziskave.

10 Sodišče v mnenju predstavlja svoja stališča o predlogu in s predlogi o tem, kako pojasniti nekatere dele predloga, ki bi lahko vplivali na finančno poslovanje sredstev EU, prispeva k zakonodajnemu postopku.

Časovnica

11 Komisija je predlog objavila 5. marca 2024. Glede na pravno podlago predloga je posvetovanje z Evropskim računskim sodiščem (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) obvezno⁶. Svet je 19. aprila 2024 predložil uradni zahtevek za mnenje Sodišča in ga pozval, naj mnenje predloži najpozneje do 31. oktobra 2024. S tem mnenjem je izpolnjena zahteva po posvetovanju.

Omejitve

12 Sodišče poudarja, da je treba na podlagi člena 34 finančne uredbe⁷ pred izdajo predloga z znatnimi ekonomskimi, okoljskimi in socialnimi učinki izvesti predhodno oceno učinka. Toda kot je Sodišče poudarilo že v svojih prejšnjih mnenjih o predlogih o vzpostavitvi instrumenta za Ukrajino⁸ ter instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan⁹, ugotavlja, da taka ocena učinka tudi tokrat ni bila izvedena. Komisija je v obrazložitvenem memorandumu predloga navedla, da je ni bilo mogoče izvesti „zaradi nujnosti predloga“¹⁰. Sodišče poudarja, da bi morala biti opustitev predhodne ocene učinka dopustna le v izjemnih okoliščinah.

⁶ Člen 322(1)(a) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

⁷ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046.

⁸ Mnenje 03/2023.

⁹ Mnenje 01/2024.

¹⁰ COM(2024) 150, str. 9.

13 Komisija je 8. julija 2024 objavila delovni dokument služb Komisije, v katerem je pojasnila potrebo po ukrepanju EU in zagotovila informacije o razlogih za predlog. Vendar sta ta delovni dokument in ocena finančnih posledic zakonodajnega predloga zagotovila le omejen vpogled v več elementov (glej odstavke [16](#), [22](#) in [23](#), [40](#) ter [60](#)). Zaradi teh omejenih informacij Sodišče ni moglo oblikovati povsem utemeljenega mnenja.

Splošna opažanja

14 Sodišče razume, da naj bi bil predlog prvi korak pri izvajanju EDIS, v kateri so določeni sredstva in cilji EU za leto 2030 za krepitev odpornosti evropske obrambne industrije. Ugotavlja, da je posvetovanje o EDIS potekalo med oktobrom in decembrom 2023 ter da je bilo podprto s petimi tematskimi dokumenti, v katerih so opisani splošno ozadje in glavna vprašanja, ki jih je ugotovila Komisija. Vendar v posvetovalnih dokumentih niso bile določene značilnosti različnih instrumentov politike (kot sta evropski mehanizem za prodajo vojaške opreme in instrument za podporo Ukrajini), ki so bile pozneje vključene v predlog EDIP. Uradno posvetovanje o zakonodajnem predlogu je bilo opravljeno po njegovi izdaji. To pomeni, da Komisija morda ni prejela izčrpnih povratnih informacij o vseh vidikih predloga.

15 Sodišče je v posebnem poročilu o pripravljalnem ukrepu o raziskavah na področju obrambe¹¹ Komisiji priporočilo, naj oblikuje dolgoročno strategijo za Evropski obrambni sklad za povečanje prisotnosti razvitih tehnologij v obrambnem sektorju EU. V zvezi s tem Sodišče pozdravlja cilj predloga, da se spodbujata industrializacija in komercializacija obrambnih proizvodov, razvitih s podporo Evropskega obrambnega sklada. Pozdravlja tudi možnost, da Komisija opredeli evropske obrambne projekte skupnega interesa z namenom razvoja evropskih obrambnih zmogljivosti. Vendar pa je Sodišče v posebnem poročilu poudarilo tudi, da je razvoj takih zmogljivosti dolgoročen in da je zanj potrebna večletna perspektiva, da bi lahko vplival na odločitve obrambne industrije. V zvezi s tem ugotavlja, da je časovni okvir za izvajanje predloga le dve leti (leta 2026 in 2027). Da bi se v celoti izkoristile prednosti proračunske podpore EU, **bi morala Komisija razmisliti** o dopolnitvi EDIS z dolgoročno strategijo financiranja za EDTIB v naslednjem večletnem finančnem okviru.

16 Sodišče je poudarilo tudi, da so za izvajanje pripravljalnega ukrepa o obrambnih raziskavah potrebni znatni viri in strokovno znanje, kar bi za Komisijo pomenilo operativne izzive pri izvajanju postopka ocenjevanja in oddaje naročil v razumnem časovnem okviru. Sodišče ugotavlja, da Komisija v oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga ocenjuje sredstva, potrebna za izvajanje Programa. Vendar ni bila opravljena analiza o tem, kako so bile te potrebe izračunane, poleg tega pa niti v oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga niti v delovnem dokumentu služb Komisije niso navedene informacije o tem, kako bi bilo mogoče ta sredstva zagotoviti pravočasno za izvajanje Programa.

¹¹ Posebno poročilo 10/2023.

17 Sodišče je v pregledu o evropski obrambi¹² poudarilo, da proces načrtovanja obrambnih zmogljivosti v EU vključuje številne deležnike in temelji na zapleteni strukturi upravljanja. V okviru te strukture se prioritete na področju obrambnih zmogljivosti opredeljujejo z medvladnimi dogovori v okviru skupne zunanje in varnostne politike (SZVP), medtem ko proračun EU izvršuje Evropska komisija pod nadzorom Evropskega parlamenta. Pregled glavnih institucionalnih ureditev, povezanih s SZVP, je v *Prilogi I*, premisleki o usklajevanju med Programom in SZVP pa so predstavljeni v odstavku **53**. Sodišče sicer priznava, da institucionalne ureditve ne spadajo na področje uporabe predloga, vendar bi morali **Komisija in sozakonodajalca** upoštevati tveganje prekrivanja in izzivov pri izvajanju ocen in revizij, ki so posledica tako kompleksnega okvira.

18 Sodišče ugotavlja, da v zvezi z nekaterimi instrumenti – na primer v zvezi s skladom za pospešitev preoblikovanja obrambnih dobavnih verig (FAST)¹³ in evropskim mehanizmom za prodajo vojaške opreme¹⁴ – predlog ne vsebuje izvedbenih določb. Te bodo določene šele pozneje z izvedbenimi akti, ki ne vključujejo možnosti nadzora s strani Evropskega parlamenta. Glej tudi odstavka **40** in **46**.

19 Sodišče je v svojem posebnem poročilu o zmanjšanju velike korupcije v Ukrajini¹⁵ ugotovilo, da je velika korupcija še naprej zelo razširjen problem, ki zahteva izboljšan sistem poročanja in spremljanja ter strožje pogoje za proračunsko podporo EU. V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da predlog ne vsebuje posebnih določb v zvezi z izvajanjem instrumenta za podporo Ukrajini. Kljub različnim ciljem, viru proračunskega financiranja in pravni podlagi instrumenta ter povečanemu tveganju korupcije v Ukrajini se v predlogu smiselno uporabljajo določbe, podobne tistim za države članice. Poleg tega Sodišče razume, da bodo ureditve spremljanja in poročanja opredeljene v okvirnem sporazumu, dogovorjenem s pogajanci z ukrajinskimi organi. Glede na to **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o uvedbi posebnih ureditev odgovornosti za izvajanje Programa v Ukrajini. Te ureditve bi morale odražati povečano tveganje korupcije in določati minimalne zaščitne ukrepe v zvezi z dejavnostmi nadzora, spremljanja in poročanja kot podlago za prihodnja pogajanja z ukrajinskimi organi. Glej tudi odstavke **47, 48, 54, 55** in **64**.

¹² Pregled 09/2019.

¹³ Člen 19 predloga.

¹⁴ Člen 14 predloga.

¹⁵ Posebno poročilo 23/2021.

20 Sodišče ugotavlja, da predlog vključuje ambiciozne cilje in vrsto različnih upravičenih ukrepov z omejenimi smernicami o merilih, ki naj bi se uporabljala pri izbiri projektov, upravičenih do finančne podpore EU, zlasti glede na to, da bo izvajanje trajalo dve leti (leta 2026 in 2027). V zvezi s tem poudarja tveganje, da finančna sredstva iz člena 5 predloga, ki znašajo 1,5 milijarde EUR, morda ne bodo sorazmerna s cilji iz člena 4. Poleg tega obstaja tveganje, da bodo omejena sredstva EU razpršena po vrsti različnih projektov, ki morda ne bodo imeli merljivega učinka na ravni EU. Za bolj specifične premisleke glej odstavka **38** in **43**.

Odstopanja od finančne uredbe

21 Predlog vsebuje šest odstopanj od **finančne uredbe**, in sicer v členih 5, 8, 17 in 35. V finančni uredbi je določeno, da morajo biti v uvodnih izjavah in obrazložitvenem memorandumu predloga navedeni razlogi za odstopanja zakonodajnega predloga od njenih določb (razen tistih iz naslova II finančne uredbe), vendar Sodišče ni našlo utemeljitve za odstopanja, predvidena v členu 5(5), členu 8(3) in členu 35. Zaradi tega ni moglo v celoti oceniti namena in obsega teh odstopanj. Za specifične premisleke o različnih odstopanjih od finančne uredbe glej odstavke **34**, **44** in **49** ter *Prilogo II*. Sodišče načeloma poudarja, da je treba odstopanja od finančne uredbe čim bolj omejiti in utemeljiti njihovo uporabo.

Specifične pripombe

Obrazložiteni memorandum

Ocena potreb

22 V obrazložitenem memorandumu je navedeno, da je Komisija predlagala EDIP z namenom uskladitve „nujnega z dolgoročnejšim“. Poleg tega se je „odločila, da se bo s priložnostnih odzivov na izredne razmere julija (ASAP) in oktobra 2023 (EDIRPA) hitro preusmerila na bolj strukturiran pristop k obravnavanju dolgoročnih posledic, s katerimi se sooča EDTIB, in še naprej podpirala Ukrajino“ (glej tudi odstavek **02**). V delovnem dokumentu služb Komisije je sicer priznано tveganje, da so finančna sredstva v višini 1,5 milijarde EUR, določena v predlogu, omejena, vendar pa ni ocene proračunske podpore EU, ki bi bila potrebna za izvajanje predlaganih instrumentov politike.

23 V delovnem dokumentu služb Komisije je poudarjeno, da je to zato, da se ohrani sposobnost odzivanja na morebitni razvoj geopolitičnih razmer in na potrebe držav članic EU. Ker dokument ne vsebuje pojasnil ali dokazov, na katerih temeljijo predlog in ocene stroškov, Sodišče ni moglo oceniti, ali so finančna sredstva sorazmerna z ambicijami Programa.

Poglavje I predloga: Splošne določbe

24 V splošnih določbah je opisan predmet urejanja, ki zajema naslednje elemente:

- vzpostavitev Programa – ki zajema ukrepe za krepitev EDTIB in FAST – in vzpostavitev „instrumenta za podporo Ukrajini“ (poglavje II),
- pravni okvir, v katerem so določeni zahteve in postopki za vzpostavitev strukture za evropske oborožitvene programe (poglavje III),
- pravni okvir, katerega cilj je zagotoviti zanesljivost dobave obrambnih proizvodov (poglavje IV),
- ustanovitev odbora za pripravljenost obrambne industrije (poglavje V).

25 Člen 2 vsebuje seznam opredelitev pojmov, ki se uporabljajo v predlagani uredbi. **Komisija in zakonodajalca bi morali** razmisliti o dodatnih opredelitvah pojmov (glej odstavke [39](#), [41](#), [43](#), [45](#) in [51](#)).

Poglavje II predloga

Oddelek 1: Splošne določbe, ki se uporabljajo za Program in instrument za podporo Ukrajini

Uporaba financiranja, ki ni povezano s stroški (člen 3 predloga)

26 V predlogu (člen 3) je poudarjeno, da se Program lahko izvaja s financiranjem, ki ni povezano s stroški. Ta oblika financiranja je bila uvedena s finančno uredbo leta 2018, da bi se poenostavilo izvajanje politik in izboljšalo spremljanje smotrnosti. Vendar so pretekle revizije Sodišča pokazale pomanjkljivosti pri izvajanju te vrste financiranja, in sicer na različnih področjih porabe EU. Sodišče je na primer v svojem nedavnem mnenju o instrumentu za Ukrajino navedlo, da v sporazumih o financiranju proračunske podpore EU za Ukrajino niso bili vedno jasno opredeljeni koraki za merjenje zadovoljivega napredka¹⁶. Poročalo je tudi, da ni bilo jasno, kako je Komisija določila znesek plačil iz mehanizma za okrevanje in odpornost državam članicam¹⁷. Metoda za izračun začasne ustavitve plačil, kadar mejniki in cilji niso v celoti doseženi, temelji na številnih presojah, zaradi česar bi lahko prišlo do različnih razlag¹⁸. Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da je bila revizija, ki jo je Komisija opravila v zvezi s financiranjem, ki ni povezano s stroški, osredotočena predvsem na izpolnjevanje mejnikov in ciljev ter da skladnost s pravili EU in nacionalnimi pravili ni bila zadostno obravnavana. Sodišče je zato pozvalo Komisijo, naj odpravi vrzeli v zagotovilih, ki obstajajo na ravni EU glede skladnosti s pravili EU in nacionalnimi pravili¹⁹.

27 V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da predlog ne vsebuje izvedbenih določb v zvezi s financiranjem, ki ni povezano s stroški. Sodišče razume, da bodo v delovnih programih Komisije te določbe opredeljene tako, da bodo odražale pričakovane rezultate, dosežene glede na delovne pakete, mejnike ali cilje postopkov skupnih javnih naročil²⁰.

¹⁶ Mnenje 03/2023, odstavek 33.

¹⁷ Letno poročilo za leto 2021, odstavek 10.28.

¹⁸ Letno poročilo za leto 2022, odstavek 11.19.

¹⁹ Posebno poročilo 07/2023, odstavek 93 in priporočilo 3.

²⁰ Uvodni izjavi 20 in 21 predloga.

Glede na to **bi morala Komisija razmisliti** o tem, da v delovnih programih jasno opredeli ukrepe, pri katerih se uporablja financiranje, ki ni povezano s stroški, mejnike za izvajanje ukrepa in finančne posledice, če zadevni mejnik ali cilj ne bi bil dosežen.

28 Poleg tega Sodišče ugotavlja, da bi bile zaradi posebnih določb v predlogu potrebne izvedbene smernice za financiranje, ki ni povezano s stroški, da se zagotovi dosledno izvrševanje.

- V členu 7 je poudarjeno, da lahko upravičenec prejme finančno podporo iz več instrumentov EU, vendar je navedeno, da kumulativna podpora EU ne bi smela presežati skupnih upravičenih stroškov in da se s prispevkom EU iz različnih instrumentov ne bi smeli kriti isti stroški.
- V členu 8 je določeno, da lahko Komisija znesek izterja, če upravičenec ustvari dobiček, ki se izračuna kot razlika med prejemki in upravičenimi stroški ukrepa.
- V členu 17 je določen najvišji finančni prispevek EU za upravičene dejavnosti kot odstotek upravičenih stroškov.

Kar zadeva upravičene ukrepe, za katere se uporablja financiranje, ki ni povezano s stroški, in v izogib tveganju prekomernega povračila, **bi morala Komisija razmisliti** o tem, da pojasni:

- minimalne zahteve glede kontrole, s katerimi se dokaže, da zneski, prejeti v obliki nepovratnih sredstev, ne presežajo skupnega zneska upravičenih stroškov in da se z njimi ne krijejo isti stroški, kot je navedeno v členu 7,
- stroškovno osnovo, ki jo je treba uporabiti za oceno presežka, določenega v členu 8,
- stroškovno osnovo, ki jo je treba uporabiti za določitev najvišjega zneska financiranja EU, kot je določen v členu 17,
- kontrolne ukrepe za zagotovitev, da se skladnost s pravili EU in nacionalnimi pravili preverja in potrjuje.

29 Po drugi strani pa je v oddelku 2.2.1 ocene finančnih posledic zakonodajnega predloga pri opisu mehanizma financiranja sklicevanje na poenostavljeno obračunavanje stroškov. Navedeno je, da lahko Komisija uporabi poenostavljeno obračunavanje stroškov, da bi zmanjšala upravno breme za upravičence in osredotočila prizadevanja na rezultate ukrepov. Sodišče sicer na splošno meni, da je pri poenostavljenem obračunavanju stroškov manj možnosti za napake, vendar je zelo pomembno, da se vzpostavi trdna metodologija, kot je navedeno v poročilu Sodišča o

novih možnostih za financiranje projektov na področju razvoja podeželja²¹. Sodišče razume, da je metodologija za podporo izvajanju EDIRPA v zvezi s proračunsko podporo, povezano z javnim naročanjem, že vzpostavljena. Vendar, kot je poudarjeno v odstavku 58, naknadna ocena EDIRPA še ni bila izvedena. Če bi se Komisija odločila, da te možnosti financiranja ne bo uporabila le za dejavnosti sodelovanja pri javnih naročilih, ampak tudi za druge dejavnosti, Sodišče poudarja, da bi bilo treba glede na omejen časovni okvir Programa hitro razviti zanesljivo metodologijo. **Komisija bi morala razmisliti** o pojasnitvi obsega upravičenih dejavnosti, za katere bi se lahko uporabljalo financiranje, ki ni povezano s stroški. **Prav tako bi morala razmisliti** o pojasnitvi načel, ki so osnova za ocene stroškov, uporabljenih za oceno ustreznosti proračunske podpore EU v obliki financiranja, ki ni povezano s stroški, in poenostavljenega obračunavanja stroškov.

Finančna sredstva (člena 5 in 6 predloga)

30 V členu 5 predloga sta določeni dve ločeni proračunski vrstici: ena za krepitev EDTIB in ena za okrepitev ukrajinske DTIB. Sodišče je seznanjeno s tem, da je bilo programu dodeljenih 1,5 milijarde EUR. Kar zadeva okrepitev ukrajinske DTIB (glej tudi odstavka 47 in 48), Sodišče ugotavlja, da finančna sredstva za instrument za podporo Ukrajini niso določena. Države članice so se dogovorile²², da bodo dobičke, ustvarjene z naložbami zamrznjenih ruskih sredstev, uporabile za podporo Ukrajini, njenemu okrevanju in obnovi ter samoobrambi pred rusko vojno agresijo. V skladu s tem sporazumom je bilo 90 % dobičkov iz zamrznjenih ruskih sredstev dodeljenih Evropskemu mirovnemu instrumentu, 10 % pa instrumentu za Ukrajino. Prvi prenos v višini 1,5 milijarde EUR je bil dan na voljo 26. julija 2024. Dodelitev se pregleda vsako leto, določen odstotni delež teh prihodkov pa bi se lahko v prihodnosti zagotovil instrumentu za podporo Ukrajini, kot je predvideno kot možnost v členu 6(2) in navedeno tudi v uvodni izjavi 9. Sodišče želi poudariti, da obstaja tveganje glede predvidljivosti v smislu zneska in časovnega okvira takega vira financiranja. To lahko pomeni operativni izziv za Komisijo pri izvajanju instrumenta za podporo Ukrajini.

²¹ Posebno poročilo 11/2018.

²² Sklep Sveta (SZVP) 2024/1470 in Uredba Sveta (EU) 2015/1469 z dne 22. maja 2015.

Oddelek 2: Program

Sinergije z ESRR in ESS+ po vsej EU (člen 7 predloga)

31 V členu 7 predloga se priporoča izvajanje Programa v sinergiji z drugimi programi EU. Sodišče poudarja, da bi bilo treba za uporabo drugih skladov za dopolnitev ukrepov, financiranih v okviru Programa, opraviti temeljito oceno, in sicer zato, da se prepreči tveganje uporabe sredstev, ki so bila prvotno dodeljena za prispevanje k doseganju ciljev, ki niso cilji Programa.

32 Poleg tega Sodišče ugotavlja, da bi se lahko zaradi izvajanja predloga podjetjem v okviru DTIB podeljevali **pečati odličnosti**. Pečat odličnosti je znak, dodeljen projektu, upravičenim do financiranja EU, ki izpolnjujejo zahteve iz določenega instrumenta EU, vendar zaradi proračunskih omejitev instrumenta niso prejeli finančne podpore EU. Splošni cilj znaka je prosilcem omogočiti, da izkoristijo druge podporne programe EU ali držav članic, in spodbujati udeležbo podjetij v programih EU. V zvezi s tem se Sodišče sklicuje na svoje poročilo o sinergijah med programom Obzorje 2020 ter evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi²³, v katerem je ugotovilo, da je bilo podobno orodje zaradi upravnih ovir in pomanjkanja informacij o projektih uporabljeno le v omejenem obsegu. Meni, da sam predlog ne zagotavlja uporabe pečatov odličnosti. Med izvajanjem bi bila potrebna znatna prizadevanja, da se zagotovi uporaba pečatov odličnosti.

Posredno upravljanje (člen 8 predloga)

33 V členu 8 predloga je določeno, da se program lahko izvaja z neposrednim ali posrednim upravljanjem. Sodišče je v posebnem poročilu o pripravljalnem ukrepu za raziskave na področju obrambe²⁴ Komisiji priporočilo, naj oceni širšo uporabo posrednega upravljanja kot možnosti za projekte Evropskega obrambnega sklada, da se ublaži tveganje, ki izhaja iz pomanjkanja človeških virov znotraj Komisije. Zato podpira to prožnost, ki bi zagotovila pravočasno izvajanje programa. Vendar ureditev odgovornosti morda ni vedno jasno opredeljena v sporazumih o prenosu pooblastil. Da bi se izboljšala odgovornost pri izbiri posrednega upravljanja sredstev EU na področju obrambe, **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o uvedbi izrecne zahteve, na podlagi katere bi bilo treba v sporazumih o prenosu pooblastil, ki jih podpiše Komisija, upoštevati revizijske pravice Sodišča.

²³ Posebno poročilo 23/2022.

²⁴ Posebno poročilo 10/2023.

Retroaktivnost proračunske podpore (člen 8 predloga)

34 V členu 8 je določeno odstopanje od člena 193(2) finančne uredbe, s katerim lahko nepovratna sredstva EU „zajemajo ukrepe, ki so se začeli izvajati pred datumom vložitve predloga za navedene ukrepe, in stroške, nastale pred navedenim datumom, pod pogojem, da se ti ukrepi niso začeli izvajati pred 5. marcem 2024 in niso zaključeni pred podpisom sporazuma o nepovratnih sredstvih“. Sodišče glede na uvodno izjavo 23 razume, da je namen te izjeme omogočiti kontinuiteto možnosti financiranja za ukrepe, ki bi jih bilo mogoče podpreti s financiranjem v okviru ASAP in EDIRPA za leto 2024. Vendar ugotavlja, da je področje uporabe upravičenih ukrepov, predlaganih v predlogu, širše kot v ASAP in EDIRPA. Poleg tega ugotavlja, da bi lahko bil časovni okvir med 5. marcem 2024 in končnim sprejetjem predloga daljši od enega leta. To bi lahko pomenilo tveganje, da se financirajo dejavnosti, ki bi se sicer izvajale tudi brez podpore EU. Poleg tega bi to lahko vplivalo na razpoložljivost dokumentov v podporo upravičenosti prijavljenih stroškov in s tem na zmožnost Sodišča za izvajanje revizij. **Komisija in sozakonodajalca bi zato morali upoštevati** dva elementa: prvič, ali je področje uporabe izjeme iz člena 8 primerno za dosego zastavljenega cilja, in drugič, ali je ustrezno glede na časovnico za sprejetje predloga.

Izterjava dobička, ki ga ustvarijo upravičenci (člen 8)

35 V členu 8 predloga je poudarjeno, da lahko Komisija izterja odstotek dobička od prispevkov EU. Dobiček se bo izračunal kot razlika med prejemki in upravičenimi stroški ukrepa, kadar prejemki vključujejo financiranje EU, financiranje držav članic in vse prihodke, ki izhajajo iz ukrepa. V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da se lahko v okviru Programa subvencionirajo ukrepi, kot so povečanje proizvodne zmogljivosti ali industrializacija in komercializacija obrambnih proizvodov, ki lahko dolgoročno ustvarjajo prihodke. Če so osnovni obrambni proizvodi dobičkonosni, bi to lahko privedlo do znatnih izterljivih zneskov. Da se zagotovi pravna varnost za upravičence in preprečijo čezmerna nadomestila, **bi morala Komisija razmisliti** o tem, da opiše metodologijo, ki jo namerava uporabiti za določitev takih dobičkov. Komisija bi lahko za omejitev upravnega bremena in spodbujanje sodelovanja zadevne panoge razmislila tudi o uvedbi preprostega in jasnega mehanizma (kot so pavšalni odstotki, s katerim bi se upravičeni stroški in financiranje EU zmanjšali na raven, pri kateri bi se zmanjšalo tveganje prekomernega nadomestila).

Uporaba objektov v tretjih državah (člena 10 in 21 predloga)

36 Zaradi skladnosti s ciljem predloga, da se poveča obrambna pripravljenost EDTIB, je v uvodni izjavi 15 poudarjeno, da bi morali biti infrastruktura, sredstva in viri prejemnikov sredstev v okviru Programa na ozemlju države članice ali pridružene države. Vendar predlog vključuje odstopanje od tega načela, kadar prejemniki nimajo takoj na voljo nadomestnih možnosti ali ustrezne infrastrukture, objektov, sredstev in virov v Evropskem gospodarskem prostoru. Sodišče ugotavlja, da bi se lahko pojem „takoj na voljo“ razlagal široko, zaradi česar bi se lahko ta izjema široko uporabljala. **Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti**, ali je področje uporabe te izjeme ustrezno in skladno z uvodno izjavo 15 predloga.

Opredelitev in prednostna razvrstitev upravičenih dejavnosti (členi 11, 12 in 13 predloga)

37 V členu 11 predloga so opisane dejavnosti, upravičene do financiranja v okviru Programa, navedeno pa je tudi, da se proračunska podpora lahko dodeli na primer za:

- dejavnosti, povezane s sodelovanjem javnih organov v postopkih javnega naročanja za obrambo (odstavek 2),
- dejavnosti, povezane z vzpostavitvijo čezmejnih industrijskih partnerstev, vključno z dejavnostmi, katerih cilj je usklajevanje pridobivanja ali rezervacije in skladiščenja sestavnih delov obrambnih proizvodov (odstavek 3(b)),
- dejavnosti, povezane z izgradnjo in dajanjem na voljo rezervnih dodatnih proizvodnih zmogljivosti za zadevne obrambne proizvode (tj. proizvodnih zmogljivosti, ki bi lahko bile potrebne v izrednih razmerah, t. i. vedno pripravljene zmogljivosti) (odstavek 3(c)),
- dejavnosti za krepitev zanesljivosti dobave in odpornosti (odstavek 5(b)).

Glede na to, da se program lahko izvaja z nepovratnimi sredstvi na podlagi nastalih stroškov, **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o tem, da pojasnijo, kateri stroški so lahko upravičeni v okviru Programa in ali se sredstva lahko uporabijo za kritje nakupa surovin in polizdelkov za namene ustvarjanja zalog, s čimer bi se financirale potrebe EDTIB po obratnih sredstvih.

38 Sodišče nadalje ugotavlja, da člen 11 vključuje 14 primerov upravičenih ukrepov, ki lahko prejmejo finančno podporo EU, vendar je v členu 4 na splošno opredeljen cilj „začetk[a] in pospešitv[e] prilagajanja industrije strukturnim spremembam“. V zvezi s tem in kot je poudarjeno v odstavku **20** tega mnenja, **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o določitvi jasnih prednostnih nalog za dodeljevanje sredstev EU posameznim projektom, da bi se izognili tveganju razpršenosti finančnih sredstev EU.

39 Glede členov 12 in 13 **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o natančnejši opredelitvi pojmov „ukrepi skupnega javnega naročanja“ in „ukrepi za okrepitev industrije“, saj se slednji ne uporablja v členu 11 in ni opredeljen v členu 2 predloga. **Razmisliti bi morali tudi** o tem, da bi v besedilu jasneje razlikovali med obema vrstama skupnih javnih naročil (*common procurement* in *joint procurement*).

Evropski mehanizem za prodajo vojaške opreme (člen 14 predloga)

40 V skladu s členom 14(2) predloga mora Komisija pripraviti tehnične specifikacije in naročiti potrebno korporativno informacijsko platformo ter pripraviti enoten, centraliziran in posodobljen katalog obrambnih proizvodov, ki jih je razvila EDTIB. Glede na EDIS²⁵ Sodišče razume, da naj bi bil ta katalog prva faza pilotnega projekta za razvoj celovitega evropskega mehanizma za prodajo vojaške opreme od leta 2028 naprej in da namerava Komisija platformo nadgraditi na podlagi obstoječih rešitev, kot je podatkovna zbirka EUCLID Evropske obrambne agencije. Glede na razliko v časovnem okviru med EDIS in EDIP Sodišče predlaga, da se v predlogu določijo vmesni cilji za obdobje 2025–2027. **Komisija in zakonodajalca naj razmislijo tudi o:**

- pojasnitvi, ali bi morala platforma vključevati tudi značilnosti v zvezi z lažjim sklepanjem sporazumov o odjemu, ki so opisane v členu 37 predloga,
- opredelitvi ciljnega obsega proizvodov in podjetij, ki jih bo platforma zajemala,
- določitvi izvedbenih določb o vodenju in upravljanju informacijske platforme.

Na koncu Sodišče ugotavlja, da bi bili lahko stroški za razvoj in vzdrževanje platforme zaradi njenega obsega in značilnosti visoki. Poleg tega ugotavlja, da bo operativni uspeh platforme odvisen od obsega njene uporabe s strani organov držav članic za javna naročila in pripravljenosti zadevne panoge, da prostovoljno zagotovi zahtevane informacije. V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da v delovnem dokumentu služb Komisije ni ocenjena pričakovana stroškovna učinkovitost informacijske platforme, ki podpira

²⁵ JOIN(2024) 10, oddelek 2.3 Evropske naložbe.

evropski katalog obrambnih proizvodov, ki je predviden kot del evropskega mehanizma za prodajo vojaške opreme.

41 V členu 14(1)(b) predloga je navedeno, da „Komisija podpira [...] vzpostavitev združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije, da bi povečali razpoložljivost in pospešili čas dobave obrambnih proizvodov, izdelanih v EU, s čimer bi državam članicam, pridruženim državam in Ukrajini zagotovili takojšen in prednostni nakup ali možnost uporabe/najema“. Poleg tega je v členu 14(3) poudarjeno, da bo Komisija finančno podprla države članice pri vzpostavitvi združenih sredstev za obrambno pripravljenost. Sodišče v predlogu – razen ciljev, ki so navedeni – ni našlo opredelitve združenih sredstev za obrambno pripravljenost. **Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti o vključitvi opredelitve in glavnih značilnosti združenih sredstev za obrambno pripravljenost v zakonodajno besedilo.**

Evropski obrambni projekti skupnega interesa (člen 15 predloga)

42 Komisija je na podlagi predloga pristojna za opredelitev evropskih obrambnih projektov skupnega interesa. Namen te določbe je podpirati obsežne projekte za razvoj zmogljivosti, ki jih nobena posamezna država članica ne bi mogla razviti ali naročiti sama. Vendar Sodišče ugotavlja, da bo časovni okvir za izvedbo takih projektov verjetno presegal dvoletno obdobje izvajanja EDIP. Zato bo zagotovitev dolgoročnega financiranja ključnega pomena za dokončanje izbranih projektov in izkoriščanje njihovih pričakovanih koristi. **Komisija in sozakonodajalca bi zato morali razmisliti o uvedbi zahteve po zagotovitvi dolgoročne finančne podpore kot osnovnem pogoju za izbiro evropskih obrambnih projektov skupnega interesa.**

Merila za oddajo javnega naročila (člen 16 predloga)

43 V predlogu so določena štiri merila za oddajo javnega naročila, ki se bodo uporabljala za oceno predlogov, prejetih na podlagi letnih delovnih programov. Ta merila vključujejo „pripravljenost obrambne industrije“, „odpornost obrambne industrije“ in „sodelovanje na področju obrambne industrije“. Vendar pojma „odpornost obrambne industrije“ in „sodelovanje na področju obrambne industrije“ v predlogu nista izrecno opredeljena in nista navedena v členu 4, v katerem so določeni splošni cilji predloga. Poleg tega Sodišče meni, da so ta merila zgolj smernice in da ne zadostujejo niti za zagotovitev preglednega izbirnega postopka niti za ciljno usmerjanje sredstev v projekte z najboljšo stroškovno učinkovitostjo. Ugotavlja, da namerava Komisija v delovnih programih zagotoviti dodatne podrobnosti o uporabi teh meril. **Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti o uskladitvi terminologije, uporabljene v členih 4 in 16 predloga, da se doseže skladnost med cilji predloga in merili za oddajo javnih naročil.**

Finančni prispevek EU (člen 17 predloga)

44 V predlogu je navedeno, da „[lahko Program z] odstopanjem od člena 190 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 financira do 100 % upravičenih stroškov“. V uvodni izjavi 18 je poudarjeno, da bi se to odstopanje uporabljalo za kritje stroškov, ki izhajajo iz „zapletenosti sodelovanja za skupna javna naročila“. Vendar Sodišče ugotavlja, da bi področje uporabe izjeme iz člena 17 pomenilo, da bi odstopanje od finančne uredbe vplivalo tudi na dejavnosti, kot so krepitev zanesljivosti dobave in odpornosti, usposabljanje in preusposabljanje osebja ali naročanje sistemov fizične in kibernetске zaščite. **Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti**, ali je področje uporabe odstopanja iz člena 17 sorazmerno z navedenim ciljem iz uvodne izjave 18.

45 Poleg tega je v členu 17 določeno, da lahko upravičene dejavnosti, povezane s pospeševanjem prilagajanja proizvodnih zmogljivosti obrambnih proizvodov strukturnim spremembam, prejmejo proračunsko podporo EU, ki presega zgornjo mejo 35 % iz predloga, če „[se] države članice [...] dogovorijo o skupnem pristopu k izvozu obrambnih proizvodov“. To bi lahko privedlo do tega, da bi države članice in Komisija različno razlagale, kaj pomeni izpolnjevanje tega pogoja, in posledično do tveganja nedosledne ocene. Za zagotovitev doslednosti pri izvajanju Programa **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o opredelitvi pojma „skupni pristop k izvozu“ v členu 2 predloga.

Sklad za pospešitev preoblikovanja obrambnih dobavnih verig (člen 19 predloga)

46 V predlogu je določeno, da lahko Komisija vzpostavi operacijo mešanega financiranja (tj. kombiniranje nepovratnih oblik podpore in finančnih instrumentov), imenovano FAST. Njen cilj je spodbuditi in pospešiti naložbe za povečanje obrambnih proizvodnih zmogljivosti MSP in malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ter zmanjšati njihovo tveganost z zagotovitvijo lastniškega in dolžniškega financiranja. FAST se bo izvajal v skladu z določbami programa InvestEU. Vendar Sodišče v predlogu – razen ciljev in predvidenih upravičencev, ki so navedeni – ni našlo izvedbenih določb, s katerimi bi bili določeni:

- finančna sredstva FAST,
- merila, ki se uporabljajo za izbiro podjetij, v katera se vlaga, in vrste finančnih instrumentov,
- morebitne povezave z ukrepi, ki se financirajo v okviru Programa,
- obveznosti upravičencev,

- o načela za delitev finančnih tveganj med FAST in zasebnimi vlagatelji,
- o ureditev spremljanja za zagotovitev doseganje ciljev,
- o pravica Sodišča do dostopa do dokumentacije in informacij skladno s členom 287(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Komisija in sozakonodajalca bi zato morali razmisliti o določitvi splošnih meril za izbiro upravičencev sklada in pojasnitvi, kako bo sklad prispeval k doseganju splošnih ciljev Programa. Poleg tega **bi morala Komisija razmisliti** o določitvi posebnih ureditev spremljanja za FAST in za delitev tveganja z zasebnimi vlagatelji.

Oddelek 3: Instrument za podporo Ukrajini

47 V predlogu je predvidena vzpostavitev ločenih finančnih sredstev, ki bi se zagotavljala s prostovoljnimi prispevki in „ustreznimi omejevalnimi ukrepi Unije“ in bi bila namenjena podpori ukrepom za okrepitev ukrajinske DTIB. **Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti** o vključitvi podrobnejših določb o ustreznih omejevalnih ukrepih EU, da bi se omogočila natančna določitev zneska zunanjih namenskih prejemkov, predvidenih za Ukrajino. Za premisleke o izrednih prihodkih, ki jih imajo zasebni subjekti in ki izhajajo neposredno iz ruskih imobiliziranih sredstev, glej tudi odstavek **30**.

48 V členu 4 predloga je poudarjeno, da je cilj instrumenta za podporo Ukrajini prispevati k okrevanju, obnovi in posodobitvi ukrajinske obrambne ter tehnološke in industrijske podlage ter tako krepiti čezmejno sodelovanje in podpirati Ukrajino pri postopni uskladitvi svoje zakonodaje s pravnim redom EU. Sodišče ugotavlja, da so cilji zelo široki, kar lahko povzroči izzive pri določanju operativnih meril za dodelitev proračunske podpore EU. Poleg tega je v členu 20 določeno, da bi morala Komisija instrument za podporo Ukrajini upravljati v skladu s pravili, podobnimi pravilom Programa v zvezi z obliko financiranja EU, upravičenimi subjekti in merili za oddajo naročil. Sodišče zato ugotavlja, da predlog ne vsebuje posebnih določb v zvezi z izvajanjem instrumenta za podporo Ukrajini in da se v njem uporabljajo določbe, podobne tistim, ki veljajo za države članice. Te določbe se uporabljajo kljub različnim ciljem instrumenta, viru proračunskega financiranja, pravni podlagi in povečanemu tveganju korupcije v Ukrajini. Glede na navedeno, in kot je poudarjeno v odstavku **19**, **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o uvedbi posebnih določb v zvezi z izvajanjem instrumenta za podporo Ukrajini. Lahko bi na primer razmislili o:

- o omejitvi področja uporabe upravičenih ukrepov na tiste, ki so nujni za doseganje ciljev instrumenta,

- o oblikovanju posebnih meril za oddajo naročil,
- o obravnavanju tveganja, da bi se Program v kontekstu Ukrajine izvajal s financiranjem, ki ni povezano s stroški v ukrajinskem okviru (glej odstavke 26–29).

Poleg tega Sodišče ugotavlja, da bi lahko zaradi široko opredeljenih ciljev in manevrskega prostora pri izvajanju instrumenta za podporo Ukrajini prišlo do težav pri naknadnem ocenjevanju smotrnosti instrumenta in opredelitvi odgovornosti izvajalskih organov. Za premisleke v zvezi z okvirnim sporazumom z Ukrajino glej odstavke 54.

Poglavje IV predloga: Zanesljivost dobave

Oddelek 1: Pripravljenost (členi 34 do 39 predloga)

49 V členu 35 predloga je določeno odstopanje od člena 172 finančne uredbe, ki Komisiji omogoča, da v izjemno nujnih primerih zahteva dobavo blaga ali storitev pred podpisom končnih pogodb. Glede na povečano tveganje sodnih postopkov, ki izhajajo iz izvajanja pogodbe pred dokončno določitvijo pravnih pogojev, **bi morali Komisija in zakonodajalca razmisliti** o omejitvi področja uporabe izjeme. Odstopanje bi lahko na primer pogojevali s sprožitvijo kriznega stanja dobave ali z varnostjo povezanega kriznega stanja dobave.

Oddelek 2: Nadzor in spremljanje dobavne verige (člena 40 in 41 predloga)

50 V predlogu je določeno, da bo Komisija evidentirala obrambno dobavno verigo EU ter zagotovila analizo prednosti in slabosti EU v smislu dobavne verige v krizi pomembnih proizvodov. V ta namen bo uporabila javno dostopne informacije, lahko pa tudi izda zahteve za prostovoljno zagotovitev informacij. Podobno je v členu 41 navedeno, da lahko Komisija in države članice zaprosijo za prostovoljno predložitev informacij zaradi spremljanja obrambne dobavne verige. V uvodni izjavi 56 predloga je poudarjeno, da bi morala Komisija zagotoviti standardizirane in varne načine za vsakršno zbiranje informacij, s čimer bi se čim bolj zmanjšalo breme za podjetja, ki bi sodelovala pri tem spremljanju, in zagotovila možnost smiselnega združevanja pridobljenih informacij. Da bi bile predložene informacije čim bolj popolne, **bi morala Komisija razmisliti** o tem, da bi zahtevo, na podlagi katere se je treba odzvati na zahtevo za predložitev podatkov, vključila v sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev, sklenjene z upravičenci programa.

51 V skladu s členom 42 predloga morajo države članice poročati o vseh pomembnih dogodkih, ki bi lahko ovirali ustaljeni potek dejavnosti, ki se izvajajo, kot del opredelitve ključnih udeležencev na trgu. Za spodbujanje doslednega izvajanja **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o jasnejši opredelitvi pojma „pomembni dogodki“, pri čemer bi pojasnili obseg dejavnosti, ki jih morajo izvajati države članice, in natančno opredeliti informacije, o katerih naj bi se poročalo.

Oddelka 3 in 4: Krizno stanje dobave in z varnostjo povezano krizno stanje dobave (členi 43 do 56 predloga)

52 Ko Evropski svet sproži krizno stanje dobave iz člena 44 ali z varnostjo povezano krizno stanje dobave iz člena 48, je Komisija na podlagi predloga pooblaščen, da zadevnim podjetjem izda zahteve za informacije ter jih uradno obvesti o prednostnih naročilih in prednostnih zahtevah. Komisija je s predlogom pooblaščen za nalaganje glob, na primer v primerih hude malomarnosti ali neizpolnjevanja teh zahtev ali zaradi predložitve nepopolnih ali zavajajočih informacij (člen 55). Vendar morajo ta pooblastila izpolnjevati pogoje, ki lahko ovirajo njihovo učinkovito in pravočasno izvajanje.

- V skladu s členoma 46 in 49 je za izdajo zahteve po predložitvi informacij potrebna predhodna odobritev države članice, v kateri ima podjetje sedež, podjetje pa se lahko odloči, da se na zahtevo ne bo odzvalo, če ima za to „zadostne razloge“.
- V skladu s členom 47 sta za uradno obvestilo o prednostnem naročilu potrebni zahteva države članice in predhodna odobritev države članice, v kateri ima podjetje sedež. Poleg tega lahko podjetje naročilo zavrne, če predloži „podrobno utemeljitev“.
- Podobno sta v skladu s členom 50 za odločitev o izdaji prednostne zahteve potrebni zahteva države članice in predhodna odobritev države članice, v kateri ima podjetje sedež. Poleg tega se lahko podjetje odloči, da ne bo izpolnilo zahteve, če ima za to „zadostne razloge“.

Sodišče zato poudarja, da bo učinkovito delovanje tega mehanizma odvisno od pripravljenosti držav članic za sodelovanje. Sodišče nadalje poudarja operativni izziv Komisije pri izvrševanju teh predlaganih pooblastil in tveganje pravnih težav s podjetji, ki bi lahko bila kaznovana. **Komisija in sozakonodajalca bi zato morali razmisliti** o tem, da pojasnijo, kateri so „razlogi“ in „podrobne utemeljitve“, na podlagi katerih bi lahko podjetje zavrnilo izpolnitev zahtev za informacije, prednostnih naročil in prednostnih zahtev.

Poglavje V predloga: Upravljanje, ocenjevanje in nadzor

Odbor za pripravljenost obrambne industrije in postopek v odboru (člena 57 in 58 predloga)

53 S predlogom se ustanovi odbor za pripravljenost obrambne industrije, ki združuje Komisijo, države članice ter visokega predstavnika in vodjo EDA, da bi Komisiji svetovali pri izvajanju Programa, med drugim pri opredelitvi prednostnih področij financiranja in sprožitvi ureditev za krizno upravljanje. Poleg tega bo odbor v okviru EDIS opravljal funkcijo skupnega načrtovanja in javnega naročanja EU na področju obrambe. V okviru izvajanja EDIP bo odboru predsedovala Komisija, v okviru EDIS pa mu bosta skupaj predsedovala Komisija in visoki predstavnik (ki je tudi vodja EDA). Poleg tega se s predlogom ustanovi odbor, ki bo nadzoroval sprejetje delovnih programov, ki jih pripravi Komisija. Sestavljale ga bodo Komisija in države članice, EDA in Evropska služba za zunanje delovanje pa bosta opazovalki. Sodišče se strinja s potrebo po takih usklajevalnih forumih, da se zagotovi skladnost med odločitvami SZVP in politiko obrambne industrije, ter razume pravne omejitve predloga. Vendar pa ugotavlja, da odbor morda ne bo prispeval k poenostavitvi zapletenega okvira upravljanja, poudarjenega v odstavku [17](#).

Okvirni sporazum z Ukrajino (člen 59 predloga)

54 Kar zadeva instrument za podporo Ukrajini, mora Komisija na podlagi člena 59 predloga skleniti okvirni sporazum z Ukrajino, vključno z določitvijo podrobnih izvedbenih določb za zaščito dobrega finančnega poslovanja in preglednosti. Vendar lahko sozakonodajalca, kot je poudarjeno v odstavku [19](#), razmislita o vključitvi minimalnih zahtev glede nadzora, spremljanja in poročanja v predlog, ki bi bile izhodišče za prihodnja pogajanja med Komisijo in ukrajinskimi organi. Poleg tega **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o izboljšanju vsebine okvirnega sporazuma z Ukrajino z vključitvijo podrobnih izvedbenih določb, ki bi med drugim zajemale:

- posebne cilje in potrebe ukrajinskih organov,
- opredelitev ukrajinskih organov, ki sodelujejo pri izvajanju Programa, in njihovih odgovornosti,
- veljavne sankcije in ureditev izterjave sredstev v primeru kršitev sporazuma in vseh morebitnih sporazumov nižje v verigi,

- o ureditve spremljanja, vključno s kazalniki smotrnosti in viri informacij, ki se uporabljajo za količinsko opredelitev izločkov instrumenta,
- o ustrezne zakonodajne, regulativne in upravne ukrepe, potrebne za izvrševanje pravic Sodišča do dostopa do dokumentov in informacij ukrajinskih upravičencev za namene njegovih revizij.

55 Poleg tega Sodišče ugotavlja, da v predlogu ni določen rok za sklenitev okvirnega sporazuma z Ukrajino. Glede na kratek časovni okvir instrumenta in vlogo okvirnega sporazuma pri spoštovanju pravic Sodišča do dostopa do dokumentov in informacij ukrajinskih upravičencev za namene njegovih revizij **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o določitvi roka, ki bi omogočal, da bi bila vsa plačila zajeta v zanesljive ureditve spremljanja in revizije.

Ocena Programa (člen 66 predloga)

56 V skladu s predlogom mora Komisija do 30. junija 2027 izvesti oceno izvajanja in rezultatov Programa, pri čemer se mora posvetovati z državami članicami in ključnimi deležniki. Sodišče to zahtevo pozdravlja, vendar ugotavlja, da je glede na časovni okvir rednega zakonodajnega postopka in čas, potreben za izvedbo programa in oceno njegovih učinkov, rok za oceno ambiciozno zastavljen. V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da je bila ocena ASAP, ki jo je Komisija objavila julija 2024, opravljena prehitro po sprejetju sklepa o oddaji naročila 15. marca 2024. Ta časovni okvir Komisiji ni omogočil, da bi ocenila rezultate ukrepov, ocena pa je lahko zajemala le obdobje izvajanja do končne izbire upravičencev.

57 Kljub tej omejitvi Sodišče ugotavlja, da je ocena ASAP izpostavila izziv programskega odbora ASAP glede dogovora o opredelitvi upravičenih dejavnosti in dodelitvi razpoložljivih proračunskih sredstev. V zvezi s tem so lahko priporočila, naj se določijo jasne povezave med cilji politike in upravičenimi dejavnostmi, ki izhajajo iz ocene, pomembna tudi za izvajanje EDIP, kot je poudarjeno v odstavkih **37**, **38** in **43**. Poleg tega je v oceni poudarjeno, da so bile pomemben dejavnik uspeha pri izvajanju ASAP dejavnosti ozaveščanja na začetku dobavne verige, ki jih je izvedla Komisija, da bi opredelila glavna ozka grla v dobavni verigi streliva. V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da bo EDIP zajemal širši obseg obrambnih proizvodov kot ASAP v omejenem, tj. dveletnem obdobju izvajanja. Zato bo Komisija morda težko opredelila prednostne ukrepe za dodelitev sredstev v načrtovanem časovnem okviru.

58 Poleg tega Sodišče ugotavlja, da drugi programi EU, s katerimi se podpira EDTIB (EDIRPA, Evropski obrambni sklad, EDIDP), še niso bili naknadno ocenjeni, saj se ne izvajajo dovolj dolgo (razen EDIDP). Vmesna ocena Evropskega obrambnega sklada v času priprave tega mnenja še ni bila končana, ocena EDIRPA naj bi bila pripravljena do konca leta 2026, v uredbi o EDIDP pa rok za pripravo ocene ni bil določen. Glede na pomembnost teh ocen za boljše oblikovanje politik in časovni okvir za pripravo naslednjega večletnega finančnega okvira **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o izvedbi ene same naknadne ocene navedenih programov, povezanih z obrambo, kar bi pripomoglo k usmerjanju morebitnih nadaljnjih ukrepov ali naložb po letu 2027, in o odložitvi končne ocene EDIP na poznejše obdobje, da bi se upošteval časovni zamik med objavo predloga in njegovim končnim sprejetjem.

Okvir za spremljanje smotrnosti

59 Sodišče podpira vzpostavitev trdnega okvira za ocenjevanje smotrnosti. V zvezi s tem so v oddelku 1.4.4 ocene finančnih posledic zakonodajnega predloga, priloženem predlogu, določeni smiselni kazalniki smotrnosti, kot je povečanje proizvodne zmogljivosti za obrambne proizvode v EU ali skrajšanje časa proizvodnje. Drugi predlagani kazalniki so večinoma kazalniki izločkov (kot je število držav članic, ki sodelujejo pri skupnih javnih naročilih). Ker bo celoten seznam kazalnikov, ki se uporabljajo za spremljanje, vzpostavil šele subjekt, pooblaščen za izvajanje Programa, **bi morala Komisija razmisliti** o tem, da bi mu zagotovila seznam ključnih kazalnikov, ki bi jih bilo treba uporabiti in bi vključevali kazalnike izločkov in tudi rezultatov, pri čemer bi seznam po potrebi zagotovil izhodišča in ciljne vrednosti.

60 Komisija glede na delovni dokument služb Komisije pričakuje, da bo informacije, potrebne za spremljanje izvajanja Programa in instrumenta za podporo Ukrajini, zbrala predvsem tako, da bo od upravičencev zahtevala informacije. Vendar Sodišče ugotavlja, da so za merjenje splošnega povečanja proizvodnih zmogljivosti za obrambne proizvode v EU in skrajšanje časa proizvodnje morda potrebne informacije od podjetij, ki niso nujno prejela finančnih sredstev iz Programa. Poleg tega ugotavlja, da je v delovnem dokumentu služb Komisije²⁶ poudarjeno pomanjkanje razpoložljivih podatkov v zvezi z DTIB zaradi pomislekov glede nacionalne varnosti. Zaradi tega Sodišče ne more v celoti oceniti trdnosti ureditev spremljanja iz predloga.

²⁶ Delovni dokument služb Komisije, oddelek 7, *What are the impacts of the preferred policy options?*, C(2024) 4822.

61 Poleg tega Sodišče ni odkrilo kazalnikov smotrnosti, ki bi posebej odražali cilje glede spodbujanja interoperabilnosti in standardizacije obrambnih sistemov po vsej EU. **Komisija bi morala razmisliti** o uvedbi kazalnikov smotrnosti, ki bi odražali doseganje teh posebnih ciljev politike.

62 Sodišče ugotavlja, da skupno sporočilo o EDIS²⁷ vključuje tri glavne cilje:

- o države članice bi morale do leta 2030 vsaj 40 % obrambne opreme nabaviti skupaj,
- o vrednost trgovine z obrambnimi proizvodi znotraj EU do leta 2030 bi morala predstavljati vsaj 35 % vrednosti obrambnega trga EU,
- o države članice bi morale do leta 2030 vsaj 50 % svojih naložb v obrambo zagotoviti z javnimi naročili znotraj EU, do leta 2035 pa vsaj 60 %.

Vendar pa ti kazalniki niso vključeni v predlog. Sodišče ugotavlja, da finančna podpora v okviru EDIP zajema le obdobje do leta 2027, ki je časovni okvir sedanjega večletnega finančnega okvira. Ugotavlja tudi, da bo doseganje ciljev v veliki meri odvisno od pobud držav članic. Vendar **bi morala Komisija** za spremljanje napredka pri izvajanju EDIS **razmisliti** o vključitvi teh kazalnikov v dejavnosti spremljanja EDIP in določitvi vmesnih ciljev za leto 2027. Sodišče sicer priznava, da ti kazalniki morda ne odražajo izključno izidov Programa, vendar meni, da so kljub temu pomembni za ocenjevanje njegove smotrnosti.

63 Poleg tega **bi morala Komisija** glede na to, da je doseganje ciljev EDIS odvisno od odločitev držav članic o javnih naročilih, **razmisliti** tudi o objavi podrobne razčlenitve kazalnikov uspešnosti po državah članicah v okviru končne ocene Programa.

64 V zvezi z instrumentom za podporo Ukrajini **bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti** o tem, da bi se za oceno koristi instrumenta za podporo Ukrajini dodali dopolnilni kazalniki, in sicer zato, ker predlagani kazalnik („povečanje podpore Ukrajini“) Komisiji morda ne omogoča merjenja obsega, v katerem instrument prispeva k posodobitvi ukrajinske DTIB.

²⁷ Sporočilo Komisije, Nova strategija za evropsko obrambno industrijo: doseganje pripravljenosti EU z odzivno in odporno evropsko obrambno industrijo, [JOIN \(2024\) 10](#).

Sklepne pripombe

65 EU je zaradi vrnitve zelo intenzivnega vojskovanja na evropsko celino uvrstila obrambo na pomembno mesto na dnevnem redu. V zvezi s tem je Komisija predstavila predlog o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo (EDIP), da bi se:

- (a) podprla pripravljenost obrambne industrije v EU s krepitvijo EDTIB, da se zagotovita pravočasna razpoložljivost in dobava obrambnih proizvodov, ter
- (b) prispevalo k okrevanju, obnovi in posodobitvi ukrajinske DTIB.

V ta namen se s predlogom vzpostavi program za evropsko obrambno industrijo (Program) in instrument za podporo Ukrajini, skupaj z drugimi ukrepi.

66 Sodišče poudarja tveganje, da predlagani proračun v višini 1,5 milijarde EUR za okrepitev EDTIB skupaj z načrtovanim dvoletnim obdobjem izvajanja morda ne bo sorazmeren s cilji predloga. Sodišče zato poudarja, da je pomembno opredeliti ustrezne kazalnike smotrnosti skupaj z mejniki in cilji, ki bodo odražali dosežke, ki jih je realno mogoče pričakovati do konca leta 2027. Poleg tega navaja, da je pomembno, da se v naslednjem večletnem finančnem okviru oblikuje dolgoročna strategija financiranja.

67 Sodišče meni, da bi bilo treba nekatere ureditve glede odgovornosti, vključno z določbami v zvezi z revizijskimi pravicami Sodišča, v predlogu pojasniti ali okrepiti. To je pomembno zaradi zapletenih ureditev upravljanja na področju obrambe. To zlasti velja, kadar se program izvaja s posrednim upravljanjem, v okviru FAST, in kadar je izvajanje zaupano ukrajinskim organom.

68 Sodišče ugotavlja, da so za Program morda potrebne dopolnilne izvedbene določbe, da se zagotovita trdna podlaga za izvajanje programa ter ciljno dodeljevanje sredstev. Sodišče je v mnenju navedlo glavna tveganja, ki jih je odkrilo, in predloge, kako jih obravnavati. To vključuje potrebo po pojasnitvi metodologije, ki se uporablja posebej za financiranje, ki ni povezano s stroški, zahtev glede upravičenosti ukrepov in stroškov ter meril za izbor za dodelitev sredstev posameznim projektom.

69 Poleg tega Sodišče ugotavlja, da bo imela Komisija na podlagi predloga nove odgovornosti in pravice za zagotovitev zanesljivosti oskrbe z obrambnimi proizvodi v EU. Vendar poudarja, da bosta interes držav članic in njihova pripravljenost za sodelovanje ključna za zagotavljanje učinkovite zanesljivosti oskrbe z obrambnimi proizvodi.

Povzetek predlogov

Številka	Predlog	Sklic v mnenju (odstavek)
Splošna opažanja		
1	Komisija bi morala razmisliti o dopolnitvi EDIS z dolgoročno strategijo financiranja za EDTIB v naslednjem večletnem finančnem okviru.	15
2	Komisija in zakonodajalca bi morali upoštevati tveganje prekrivanja in izzivov pri izvajanju ocen in revizij, ki so posledica tako kompleksnega okvira.	17
3	Komisija in zakonodajalca bi morali razmisliti o uvedbi posebnih ureditev odgovornosti za izvajanje Programa v Ukrajini.	19, 48
Poglavje I: Splošne določbe		
4	Komisija in zakonodajalca bi morali razmisliti o dodatnih opredelitvah pojmov v členu 2 predloga, da se zagotovi dosledno izvajanje.	39, 41, 43, 45, 51
Poglavje II		
Oddelek 1: Splošne določbe, ki se uporabljajo za Program in instrument za podporo Ukrajini		
5	Komisija bi morala razmisliti o tem, da v delovnih programih jasno opredeli ukrepe, pri katerih se uporablja financiranje, ki ni povezano s stroški, mejnike za izvajanje ukrepa in finančne posledice, če zadevni mejnik ali cilj ne bi bil dosežen.	27
6	Kar zadeva upravičene ukrepe, za katere se uporablja financiranje, ki ni povezano s stroški, bi morala Komisija razmisliti o tem, da pojasni: <ul style="list-style-type: none"> ○ minimalne zahteve glede kontrole, s katerimi se dokaže, da zneski, prejeti v obliki nepovratnih sredstev, ne presegajo skupnega zneska upravičenih stroškov in da se z njimi ne krijejo isti stroški, kot je navedeno v členu 7, ○ stroškovno osnovo, ki jo je treba uporabiti za oceno presežka, določenega v členu 8, 	28

Številka	Predlog	Sklic v mnenju (odstavek)
	<ul style="list-style-type: none"> ○ stroškovno osnovo, ki jo je treba uporabiti za določitev najvišjega zneska financiranja EU, kot je določen v členu 17, ○ kontrolne ukrepe za zagotovitev, da se skladnost s pravili EU in nacionalnimi pravili preverja in potrjuje. <p>(členi 3, 7, 8, 17).</p>	
7	<p>Komisija bi morala razmisliti o pojasnitvi obsega upravičenih dejavnosti, za katere bi se lahko uporabljalo financiranje, ki ni povezano s stroški. Prav tako bi morala razmisliti o pojasnitvi načel, ki so osnova za ocene stroškov, uporabljenih za oceno ustreznosti proračunske podpore EU v obliki financiranja, ki ni povezano s stroški, in poenostavljenega obračunavanja stroškov.</p> <p>(člen 3 in ocena finančnih posledic zakonodajnega predloga)</p>	29
Oddelek 2: Program		
8	<p>Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti o uvedbi izrecne zahteve, na podlagi katere bi bilo treba v sporazumih o prenosu pooblastil, ki jih podpiše Komisija, upoštevati revizijske pravice Sodišča.</p> <p>(člen 8)</p>	33
9	<p>Komisija in sozakonodajalca bi morali upoštevati dva elementa: prvič, ali je področje uporabe izjeme iz člena 8 (načelo neretroaktivnosti) primerno za doseg zastavljenega cilja, in drugič, ali je ustrezno glede na časovnico za sprejetje predloga.</p>	34
10	<p>Komisija bi morala razmisliti o tem, da opiše metodologijo, ki jo namerava uporabiti za določitev izterljivega zneska na podlagi dobičkov, ki so jih upravičenci ustvarili z upravičenimi ukrepi za podporo proizvodnji ali komercializaciji dobičkonosnih obrambnih proizvodov.</p> <p>(člen 8)</p>	35
11	<p>Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti, ali je področje uporabe izjeme iz člena 10(3) o uporabi objektov v tretjih državah ustrezno in skladno z uvodno izjavo 15 predloga.</p>	36

Številka	Predlog	Sklic v mnenju (odstavek)
12	Glede podsklopa upravičenih dejavnosti, opredeljenih v členu 11 predloga, bi morali Komisija in sozakonodajalca razmisliti o pojasnitvi tega, kateri stroški so lahko upravičeni v okviru Programa in ali se sredstva lahko uporabijo za kritje nakupa surovin in polizdelkov za namene ustvarjanja zalog.	37
13	Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti o določitvi jasnih prednostnih nalog za dodeljevanje sredstev EU posameznim projektom.	38
14	Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti o uvedbi dodatnih izvedbenih določb v zvezi z evropskim mehanizmom za prodajo vojaške opreme, v katerih bi pojasnili pričakovane značilnosti platforme, ciljni obseg proizvodov in podjetij ter upravljanje platforme. (člen 14)	40
15	Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti o uvedbi zahteve po zagotovitvi dolgoročne finančne podpore kot osnovnem pogoju za izbiro evropskih obrambnih projektov skupnega interesa. (člen 15)	42
16	Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti, ali je področje uporabe odstopanja iz člena 17 (načelo sofinanciranja) sorazmerno z navedenim ciljem iz uvodne izjave 18.	44
17	Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti o določitvi splošnih meril za izbiro upravičencev v okviru FAST in pojasnitvi, kako bo sklad prispeval k doseganju splošnih ciljev Programa. (člen 19)	46
18	Komisija bi morala razmisliti o določitvi posebnih ureditev spremljanja za FAST in za delitev tveganja z zasebnimi vlagatelji. (člen 19)	46

Številka	Predlog	Sklic v mnenju (odstavek)
Oddelek 3: Instrument za podporo Ukrajini		
19	Komisija in zakonodajalca bi morali razmisliti o vključitvi podrobnejših določb o ustreznih omejevalnih ukrepih EU, ki se vključijo v instrument za podporo Ukrajini, da bi se omogočila natančna določitev zneska zunanjih namenskih prejemkov, predvidenih za Ukrajino. (člen 6)	47
Poglavje IV: Zanesljivost dobave		
20	Komisija in zakonodajalca bi morali razmisliti o omejitvi področja uporabe izjeme, ki omogoča dobavo blaga in storitev pred sklenitvijo pogodbe. (člen 35)	49
21	Komisija bi morala razmisliti o vključitvi zahteve, na podlagi katere se je treba odzvati na zahtevo za predložitev podatkov in ki se izda v okviru njenega spremljanja EDTIB, v sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev, sklenjene z upravičenci Programa. (člena 40 in 41)	50
22	Komisija in zakonodajalca bi morali razmisliti o jasnejši opredelitvi pojma „pomembni dogodki“, pojasnitvi obsega dejavnosti, ki jih morajo izvajati države članice, in natančni opredelitvi informacij, o katerih naj bi se poročalo. (člen 42)	51
23	Komisija in zakonodajalca bi morali razmisliti o tem, da pojasnijo, kateri so „razlogi“ in „podrobne utemeljitve“, na podlagi katerih bi lahko podjetje zavrnilo izpolnitev zahtev za informacije, prednostnih naročil in prednostnih zahtev. (členi 46, 47 in 50)	52
Poglavje V: Upravljanje, ocenjevanje in nadzor		
24	Komisija in zakonodajalca bi morali razmisliti o izboljšanju vsebine okvirnega sporazuma z Ukrajino z vključitvijo podrobnih izvedbenih določb. (člen 59)	54

Številka	Predlog	Sklic v mnenju (odstavek)
25	Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti o uvedbi roka za dokončanje okvirnega sporazuma z Ukrajino. (člen 59)	55
26	Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti o izvedbi ene same naknadne ocene programov, povezanih z obrambo, kar bi pripomoglo k usmerjanju morebitnih nadaljnjih ukrepov ali naložb po letu 2027, in o odložitvi končne ocene EDIP na poznejše obdobje, da bi se upošteval časovni zamik med objavo predloga in njegovim končnim sprejetjem. (člen 66)	58
Okvir za spremljanje smotrnosti		
27	Komisija bi morala razmisliti o tem, da bi subjektom, pooblaščenim za izvajanje Programa s financiranjem EU, zagotovila seznam ključnih kazalnikov, ki bi jih bilo treba uporabiti in bi vključevali kazalnike izločkov in tudi rezultatov, pri čemer bi seznam po potrebi zagotovil izhodišča in ciljne vrednosti.	59
28	Komisija bi morala razmisliti o uvedbi kazalnikov smotrnosti, ki bi odražali doseganje ciljev politike glede spodbujanja interoperabilnosti in standardizacije obrambnih sistemov po vsej EU.	61
29	Komisija bi morala pri spremljanju Programa razmisliti o uporabi osrednjih kazalnikov smotrnosti EDIS, določitvi vmesnih ciljev za leto 2027 in objavi podrobne razčlenitve kazalnikov smotrnosti po državah članicah v okviru končne ocene programa.	62, 63
30	Komisija in sozakonodajalca bi morali razmisliti o vključitvi dopolnilnih kazalnikov za oceno koristi instrumenta za podporo Ukrajini.	64

Predlogi za spremembo besedila

70 Na podlagi navedenih predlogov Sodišče predlaga nekatere specifične spremembe besedila predloga. Podrobne informacije so na [sliki 1](#).

Slika 1 – Predlagane spremembe s pripombami

Besedilo predloga	Predlagana sprememba	Pripombe
Člen 2	Sodišče predlaga navedbo pojmov po abecednem vrstnem redu.	
Člen 10(5) Komisija odbor iz člena 57 obvesti o vseh pravnih subjektih, za katere se šteje, da so upravičeni v skladu s tem odstavkom.	Komisija odbor iz člena 58 obvesti o vseh pravnih subjektih, za katere se šteje, da so upravičeni v skladu s tem odstavkom.	Nepravilen sklic.
Člen 11(6) Za dejavnosti iz odstavka 2, odstavka 3, točka (d), in odstavka 55, točka (a).	Za dejavnosti iz odstavka 2, odstavka 3, točka (d), in odstavka 5 , točka (a).	Nepravilen sklic.
Člen 14(3) Če države članice skupaj naročijo dodatne količine ali v okviru strukture za evropske oborožitvene programe s prispevki v naravi prispevajo k vzpostavitvi združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije iz odstavka 2, točka (b).	Če države članice skupaj naročijo dodatne količine ali v okviru strukture za evropske oborožitvene programe s prispevki v naravi prispevajo k vzpostavitvi združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije iz odstavka 1 , točka (b).	Nepravilen sklic.
Člen 17(3) V programu dela se določijo nadaljnje podrobnosti, po potrebi vključno z višjimi stopnjami financiranja iz odstavka 3.	3. V programu dela se določijo nadaljnje podrobnosti, po potrebi vključno z višjimi stopnjami financiranja iz odstavka 2 .	Dvoumen sklic.

Besedilo predloga	Predlagana sprememba	Pripombe
Člen 47(5) Če podjetje zavrne prednostno naročilo, Komisiji predloži podrobno utemeljitev.		Nejasen izraz v angleščini („hereor”).
Členi 59, 63 in 64 Sklici na člene finančne uredbe, ki bodo spremenjeni z njeno prenovitvijo.	Zaradi skladnosti s sklici na prenovljeno finančno uredbo, navedenimi v drugih členih, Sodišče predlaga, da se sklici v teh členih posodobijo.	Sklice je treba posodobiti.

To mnenje je sprejel senat III, ki ga vodi članica Evropskega računskega sodišča Bettina Jakobsen, v Luxembourgju na zasedanju 24. septembra 2024.

Za Evropsko računsko sodišče

Tony Murphy
predsednik

Prilogi

Priloga I – Pregled evropskih institucionalnih ureditev na področju obrambe

Organ EU	Članstvo	Naloge	Upravljanje	Pristojnosti za revizijo
Evropska služba za zunanje delovanje <i>ESZD</i>	vse države članice EU	<ul style="list-style-type: none"> ○ izvaja SZVP ○ usklajuje zunanje delovanje EU ○ skupaj z EDA zagotavlja vlogo sekretariata za stalno strukturno sodelovanje 	visoki predstavnik Unije za skupno zunanjo in varnostno politiko	Sodišče
Evropska obrambna agencija <i>EDA</i>	vse države članice EU	<ul style="list-style-type: none"> ○ ugotavlja operativne potrebe ○ opredeljuje in izvaja ukrepe za krepitev industrijske in tehnološke baze obrambnega sektorja ○ sodeluje pri opredelitvi evropske politike na področju zmogljivosti in oboroževanja ○ skupaj z ESZD zagotavlja vlogo sekretariata za stalno strukturno sodelovanje z ESZD 	Evropski svet visoki predstavnik Unije za skupno zunanjo in varnostno politiko	kolegij revizorjev

Organ EU	Članstvo	Naloge	Upravljanje	Pristojnosti za revizijo
GD za obrambno industrijo in vesolje <i>GD DEFIS</i>	vse države članice EU	<ul style="list-style-type: none"> ○ izvaja vesoljski program EU ○ zagotavlja inovativno in konkurenčno obrambno industrijo 	Evropska komisija	Sodišče
Stalno strukturno sodelovanje <i>PESCO</i>	vse države članice EU razen Malte	<ul style="list-style-type: none"> ○ razvija obrambne zmogljivosti ○ zagotavlja operativno sposobnost, oprto na civilna in vojaška sredstva 	Evropski svet visoki predstavnik Unije za skupno zunanjo in varnostno politiko	revizijske ureditve držav članic
Evropski mirovni instrument	vse države članice EU	<ul style="list-style-type: none"> ○ financira ukrepe skupne zunanje in varnostne politike 	Evropski svet	kolegij revizorjev

Priloga II – Odstopanja od finančne uredbe

Odstopanja od Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 (finančne uredbe)

Predlog „uredbe o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo ter okvira ukrepov za zagotovitev pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov“		„Finančna uredba“ Naslov člena
Člen, v katerem se uporablja odstopanje	Namen odstopanja	
5(5)	Prihodki in povračila iz finančnih instrumentov, vzpostavljenih na podlagi te uredbe, so namenski prejemki za Program.	Člen 209 Načela in pogoji, ki se uporabljajo za finančne instrumente in proračunska jamstva
8(3)	Za upravičene dejavnosti, ki so namenjene industrializaciji in komercializaciji obrambnih proizvodov in s katerimi upravičenec do nepovratnih sredstev ustvarja dobiček, lahko Komisija pri določitvi izterljivega zneska nepovratnih sredstev upošteva finančna sredstva držav članic.	Člen 192 Načelo neprofitnosti
8(4) Uvodna izjava 23	Finančni prispevki iz proračuna EU lahko krijejo ukrepe, ki so se začeli izvajati, in stroške, ki so nastali pred datumom predložitve predlogov v odziv na letni delovni program, če so se ukrepi začeli izvajati po 5. marcu 2024 in niso bili zaključeni pred podpisom sporazuma o nepovratnih sredstvih.	Člen 193 Načelo neretroaktivnosti

Predlog „uredbe o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo ter okvira ukrepov za zagotovitev pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov“		„Finančna uredba“ Naslov člena
Člen, v katerem se uporablja odstopanje	Namen odstopanja	
17 Uvodna izjava 18	S Programom se lahko financira do 100 % upravičenih stroškov, razen za dejavnosti, povezane s pospešitvijo prilagajanja proizvodnih zmogljivosti obrambnih proizvodov strukturnim spremembam.	Člen 190 Sofinanciranje
35(3)	V izjemno nujnih primerih lahko Evropska komisija zahteva dobavo blaga ali storitev od datuma, ko se pošljejo osnutki pogodb, ki izhajajo iz javnega naročila.	Člen 172 Izvajanje in spremembe naročila

Odstopanja od predloga za prenovitev Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046

Predlog „uredbe o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo ter okvira ukrepov za zagotovitev pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov“		Finančna uredba (prenovitev) Naslov člena
Člen, v katerem se uporablja odstopanje	Namen odstopanja	
35(1)	Ukrajina lahko zaprosi Evropsko komisijo, da sodeluje pri skupnem javnem naročilu ali da deluje kot osrednji nabavni organ v imenu zainteresiranih držav članic.	Člen 168 Postopki javnega naročanja

Kratice

ASAP: akt v podporo proizvodnji streliva

DTIB: tehnološka in industrijska baza obrambe

EDA: Evropska obrambna agencija

EDIDP: evropski program za razvoj obrambne industrije

EDIP: program za evropsko obrambno industrijo

EDIRPA: instrument za okrepitev evropske obrambne industrije s skupnimi javnimi naročili

EDIS: strategija za evropsko obrambno industrijo

EDTIB: tehnološka in industrijska baza evropske obrambe

FAST: Sklad za pospešitev preoblikovanja obrambnih dobavnih verig

SWD: delovni dokument služb Komisije

SZVP: skupna zunanja in varnostna politika

AVTORSKE PRAVICE

© Evropska unija, 2024

Politika Evropskega računskega sodišča (Sodišča) glede ponovne uporabe je določena v njegovem sklepu o politiki odprtih podatkov in ponovni uporabi dokumentov [ECA Decision No 6-2019](#).

Če ni drugače navedeno (npr. v posameznih obvestilih o avtorskih pravicah), so vsebine Sodišča, ki so v lasti EU, pod licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Praviloma je zato ponovna uporaba dovoljena, če se ustrezno navede vir in označijo morebitne spremembe. Kdor ponovno uporabi vsebine Sodišča, ne sme potvoriti prvotnega pomena ali sporočila. Sodišče ni odgovorno za morebitne posledice ponovne uporabe.

Če so na gradivu prikazane fizične osebe, ki jih je mogoče prepoznati, npr. na fotografijah uslužbencev Sodišča, ali če gradivo vsebuje dela tretjih oseb, je treba pridobiti dodatne pravice.

Kadar je pridobljeno tako dovoljenje, se z njim razveljavi in nadomesti zgoraj omenjeno splošno dovoljenje, zato morajo biti v njem jasno navedene morebitne omejitve glede uporabe.

Za uporabo in prikazovanje vsebin, katerih lastnica ni EU, je morda treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Programska oprema ali dokumenti, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, registrirani modeli, logotipi in imena, niso vključeni v politiko Sodišča glede ponovne uporabe.

Na spletiščih institucij Evropske unije znotraj domene europa.eu so povezave do spletišč tretjih oseb. Ker Sodišče na ta spletišča ne more vplivati, vas poziva, da preberete njihove dokumente o politiki glede varstva osebnih podatkov in avtorskih pravic.

Uporaba logotipa Sodišča

Logotip Sodišča se ne sme uporabljati brez predhodnega soglasja Sodišča.

PDF	ISBN 978-92-849-3228-3	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/4263090	QJ-01-24-008-SL-N
-----	------------------------	----------------	---------------------	-------------------